

2022

Beleids- verslag

BISDOM
ROTTERDAM

1

Voorwoord

Zolang wij het Woord van God lezen en daar ook naar leven, zolang we gevoed en opgebouwd worden door de sacramenten en zolang we dienstbaar zijn in liefde en geloof, dan zijn de belangrijke elementen van de wereldwijde Kerk aanwezig in het bisdom als plaatselijke Kerk. Die drievoudige opdracht van de Kerk moet er altijd zijn. In de Wereldkerk, in het bisdom en in de parochie als kleine cel van het bisdom.

We zijn geroepen, op grond van het doopsel, aan die drievoudige zending mee te werken. We moeten ons steeds opnieuw afvragen: Wat komt er terecht van ons getuigenis? Wat komt er terecht van het vieren van de sacramenten? Wat komt er terecht van de caritas? De drie taken kunnen in gezamenlijkheid in de gemeenschap van de Kerk volbracht worden.

Dit beleidsverslag is enerzijds een terugblik en anderzijds een verantwoording. Samen dienen zij als basis voor de visie ten aanzien van het bisdom in het heden en de tijd die komt.

+ J. van den Hende
Bisschop

Beleidsverslag 2022 bisdom Rotterdam

1	Voorwoord	2
2	Activiteiten	4
	Uitgelicht: Vitaliteitstoets	12
	Uitgelicht: DOCAT	14
3	Kerncijfers bisdom Rotterdam	16
4	Bedevaartsoord heilige Martelaren van Gorcum	18
5	Vronesteyn: priesteropleiding en diakenopleiding in het bisdom	21
6	Diocesane Caritas Instelling	24
7	ANBI	26
8	Goede doelen bisdom Rotterdam	30
9	Beleidsvisie bisschop Van den Hende	32

Activiteiten

De Kerk van Rotterdam is geroepen om de drievoudige opdracht van verkondigen, vieren en dienen heel concreet in haar gebied (grotendeels samenvallend met de provincie Zuid-Holland) te vervullen. Op de eerste plaats krijgt de drievoudige opdracht gestalte in parochiegemeenschappen (territoriaal en personeel), in samenwerking met de ter plaatse aanwezige parochiële caritasinstellingen die als zelfstandige rechtspersonen van de parochies onderscheiden zijn.

Het bisdom Rotterdam ondersteunt parochies in hun inzet, zorgt voor de benoemingen van pastoraal personeel, ondersteunt en begeleidt het beheer van gebouwen en financiën.

Het beleid van het bisdom is voor een belangrijk deel gericht op het faciliteren en ondersteunen van parochies. De Kerk dient zich in elke tijd opnieuw af te stemmen op wat haar te doen staat, in een veranderende samenleving met de rijkdom van het evangelie van het begin.

In het bisdom Rotterdam wordt vaak paus Paulus VI geciteerd die spreekt over de evangelische opdracht om te bouwen aan een beschaving van liefde. Wanneer we bouwen aan een beschaving van liefde, betekent dit dat we mede bouwen aan een samenleving die steeds meer de contouren van het Koninkrijk van God aanneemt.

In 2022

In het jaar 2022 werd bisdombreed een themajaar gehouden over de sacramenten (17 oktober 2021 - tot 9 juli 2022). Van de activiteiten in het themajaar en activiteiten die een onderdeel zijn van de drievoudige zending van de Kerk werd verslag gedaan op de website van het bisdom www.bisdromrotterdam.nl. Hieronder worden enkele activiteiten genoemd.

◆ In maart 2022 startte een nieuwe cursus van het bisdom: 'Bouwen aan een beschaving van liefde'. De cursus van vier bijeenkomsten is een inleiding op de sociale leer van de Kerk en een eerste kennismaking.

◆ Vanwege de heiligverklaring op 15 mei van pater Titus Brandsma verschenen bij het bisdom Rotterdam op initiatief van de bisschop twee bijzondere boekjes. Het betrof de herdruk (facsimilé) van twee uitgaven waarin pater Titus zelf aan het woord komt. Dit zijn "Het laatste geschrift" en "Mijn cel" met "Dagorde van een gevangene". Vanwege de heiligverklaring en voor de viering van de gedachtenis van pater Titus (27 juli), ontvingen parochies in het bisdom ook gebedsprentjes en folders over het leven van Titus Brandsma.

◆ In april nam de bisschop samen met jongeren uit het bisdom deel aan WJD@Home op Ameland. Op 30 april hield de bisschop daar een catechese getiteld "Sta op en kom in beweging". "We hebben als leerlingen van Jezus ook nu een missie," zei hij met een verwijzing naar paus Franciscus die jongeren oproept om geen 'bankhangers' te zijn.

◆ Op 7 mei sloten parochiebestuurders en medewerkers van het bisdom gezamenlijk de nieuwe cursus voor parochiebestuurders af. In de cursus komen de onderwerpen aan bod die ook een rol spelen in de vitaliteitstoets.

◆ Tot tweemaal toe kon de Vuurdoop! voor vormelingen niet doorgaan vanwege de coronamaatregelen. Maar op 4 juni, de zaterdag voor Pinksteren,

verwelkomde de kathedraal in Rotterdam weer vierhonderd vormelingen en meer dan honderd ouders en begeleiders.

◆ Jaarlijks treden ongeveer honderd mensen toe tot de katholieke Kerk in parochies van het bisdom Rotterdam. Op 18 juni vond voor hen de kerktoetredersdag plaats in de basiliek in Schiedam.

◆ Op 18 juni kwamen ruim vijftig mensen naar het kerkelijk centrum De Regenboog in Leiden voor een diocesane impulsbijeenkomst over de campagne "Together We" van Caritas Internationalis die vanuit de encyclieken Laudato Si' en Fratelli Tutti is gericht op de inzet voor de armen en de schepping.

◆ In juni ontvingen pastorale teams in het bisdom informatie over "In het teken van de weg". Dit nieuwe materiaal verscheen in het diocesane Jaar van de Sacramenten. Het wil pastorale teams in het bisdom ondersteunen bij bijeenkomsten voor ouders van kinderen die de initiatiesacramenten ontvangen.

◆ Dit jaar hadden de zomerkampen van het bisdom Rotterdam hun veertigjarig jubileum. De

kampen worden georganiseerd door een groep betrokken jonge vrijwilligers in samenwerking met het jongerenpastoraat en diakens van het bisdom.

◆ In een reeks geloofsboekjes van het bisdom werd de betekenis van de zeven sacramenten uitgelegd. Nadat in 2021 met het kerstnummer van Tussenbeide het eerste boekje was verspreid (over de initiatiesacramenten) verscheen in 2022 voor Pasen het tweede boekje over de ziekenzalving en het sacrament van boete en verzoening. Voor de zomer verscheen het derde boekje over het huwelijk en de wijding.

◆ Bijna tachtig misdienaars, acolieten en ouders/begeleiders verzamelden zich op 24 september in de H. Laurentiuskerk in Voorschoten voor de Misdienaarsdag 2022. De jonge misdienaars gingen in groepjes door de kerk voor een speurtocht. Oudere misdienaars bezochten huize Bijdorp, het moederhuis van de zusters dominicanessen van Voorschoten. Acolieten en begeleiders gingen in gesprek met bisschop Van den Hende. De dag werd afgesloten met een eucharistieviering.

- ◆ In oktober startte de pastorale dienstverlening een vernieuwd programma. In het Pastoraal Bulletin dat in november verscheen werd de nieuwe opzet toegelicht. Tijdens de coronacrisis, toen geen cursussen konden worden gegeven, besloot de pastorale dienstverlening tot een heroriëntatie op de diocesane vorming en toerusting.
- ◆ Op 20 november (Christus Koning) vond de diocesane Wereldjongerendag plaats in Dordrecht voor jongeren uit het bisdom Rotterdam en Breda, vanwege de voorbereiding op de WJD 2023 in Lissabon.
- ◆ De DOCAT is een van oorsprong Duitse uitgave waarin voor jongeren de sociale leer van de Kerk op een toegankelijke manier wordt gepresenteerd. Het boek verscheen inmiddels in vele talen. Bisschop Van den Hende nam het initiatief tot de Nederlandse vertaling. Deze is als samenwerking van het bisdom Rotterdam en uitgeverij Adveniat verschenen en kwam op 1 september beschikbaar. Tijdens de WJD@Home op Ameland (april 2022) zegde bisschop Van den Hende de deelnemers een exemplaar toe.
- ◆ Op 24 november vond de diocesane presentatie van de DOCAT plaats. Dat gebeurde door de bisschop op Vronesteyn tijdens een bijeenkomst van de diakenkring van het bisdom.
- ◆ Op 26 november werd in de St. Caeciliakerk in Rotterdam een Elisabethcertificaat uitgereikt aan twintig diaconale activiteiten. Inhoudelijk werd aangesloten bij de driejarige campagne "Together We" van Caritas Internationalis, die zich vanuit het geloof richt op de zorg voor de aarde en de armen. Alle twintig projecten ontvingen deze dag een Elisabethcertificaat en de diaconale kalender 2023-2024 die het bisdom uitbracht. Deze biedt twee jaar lang diaconale inspiratie. Erin opgenomen zijn de diaconale projecten die een Elisabethcertificaat ontvingen, foto's van de projecten, diaconale heiligen en belangrijke diaconale dagen in de Kerk. De kalender werd tevens verzonden aan alle parochies, pastorale beroepskrachten, PCI-bestuurders en diaconaal betrokkenen in het bisdom.
- ◆ Het kerstnummer van Tus-senbeide werd verspreid naar parochies en toegestuurd aan abonnees in een extra hoge op-

lage van 60.000 exemplaren en met in een speciale envelop een cadeautje voor lezers: een 'doe het zelf' kerststal. De kerststal in de envelop was een klein bouw pakket. Lezers van Tus-senbeide konden deze kerststal thuis opzetten óf aan iemand cadeau doen en zo de vreugde van het kerstfeest delen.

- ◆ In het verlengde van het diocesane Jaar van het Woord van God (2020) werden in opdracht van het bisdom Rotterdam in 2022 nieuwe composities gemaakt voor het zingen van de antwoordpsalm in de liturgie voor midden- en jongerenkoren en voor kinderkoren.

Oekraïne

- ◆ Op 17 maart schreef de Diocesane Caritas Instelling (DCI) een brief aan de PCI-besturen en besturen van parochies in het bisdom, na een gesprek op initiatief van de bisschop over de nood in Oekraïne. De DCI stelde een aantal acties voor, waaronder (financiële) ondersteuning van activiteiten bij opvang van vluchtelingen, nodigde uit tot onderlinge uitwisseling en richtte uit de beschikbare DCI-middelen een

"Fonds Rotterdam Oekraïne" in waar parochies en PCI-en van het bisdom Rotterdam een beroep op kunnen doen voor activiteiten die te maken hebben met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

- ◆ Op 18 maart verscheen de pastorale brief van de Nederlandse bisschoppen "Vluchtelingen mogen een beroep op ons doen". "Dagelijks komen er nieuwe vluchtelingen, slachtoffers van geweld en armoede naar ons land. Nu gaat het met name om vrouwen en kinderen uit Oekraïne", schreven de bisschoppen. "Christus laat ons zien wat broederlijke en zusterlijke liefde is en roept ons op vluchtelingen in die geest te ontvangen."

- ◆ Elke zondag komen gelovigen van de Oekraïense Grieks-Katholieke Kerk samen in Rijswijk in de H. Bonifatiuskerk. Dit gebeurt al bijna tien jaar. Ze vieren de eucharistie die wordt gecelebreerd door hun priester Mykola Paliuh. Sinds de oorlog in Oekraïne uitbrak, komen er ook mensen die voor die oorlog op de vlucht zijn geslagen. Bisschop Van den Hende bracht hen een bezoek op zondag 20 maart.

◆ Bij de Tour of Faith op zondag 27 maart ontmoetten jongeren en de bisschop de Oekraïense Andrii. Hij vluchtte voor het geweld in Oekraïne en wordt opgevangen in Hillegom. De jongeren schreven, geholpen door Andrii, in het Oekraïens kaarten voor mensen in de opvanglocatie in Hillegom en in Oekraïne.

◆ Paus Franciscus wijdde op vrijdag 25 maart de mensheid als geheel en Oekraïne en Rusland in het bijzonder toe aan het Onbevlekt Hart van Maria. Op zijn verzoek vond de toewijding plaats in bisdommen wereldwijd. In Den Haag gebeurde dit door bisschop Van den Hende in een gebedsviering in de St. Jacobus de Meerdere kerk. In Rotterdam deed plebaan Hagen dit in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal. Ook elders sloten gelovigen aan met hun gebed.

Synodale Kerk

◆ "De paus geeft aan: de wereld waarin wij leven en waarin wij geroepen zijn om lief te hebben en te dienen, die vraagt dat de Kerk samenwerking in alle aspecten van haar zending versterkt." Op 20 januari verzorgde bisschop Van den Hende een

inleiding over synodaliteit voor de Katholieke Vereniging voor Oecumene. De inleiding werd gehouden vanwege de bisschoppensynode "Voor een synodale Kerk: communicatio, participatio, missio" als online Teams bijeenkomst. De bisschop is referent voor oecumene en onderhoudt contacten met Oosterse Kerken namens de Nederlandse bisschoppenconferentie.

◆ In het bisdom Rotterdam werden verschillende gesprekken gehouden in het kader van de bisschoppensynode. Parochies en groepen in het bisdom die daarvan verslag wilden doen, werden gevraagd dit verslag te sturen aan het secretariaat van de bisschop. Verder werden door het bisdom gesprekken georganiseerd via het netwerk van de Kerk, zoals de caritasinstellingen, het onderwijs, de zorg en de oecumene. Een eerste schriftelijke weerslag van de diocesane raadpleging werd op 19 mei besproken in een ontmoeting van de bisschop en personen die betrokken waren bij de gesprekken als deelnemer en/of als begeleider. Daarna werd de tekst met een slotparagraaf afgerond. In deze slotparagraaf zette bisschop Van den Hende zaken bijeen in vijf korte paragrafen:

1) Aan de uitnodiging van paus Franciscus om in gesprek te gaan over het geloof is breed gehoor gegeven, 2) Het delen van het geloof is fundamenteel in het samen op weg zijn in de Kerk als communicatio, 3) Een dienende inzet hoort bij het wezen van de Kerk: participatio en missio, 4) De zichtbaarheid van de Kerk, 5) Samen op weg zijn als Kerk.

◆ In een video op katholieklevens.nl die op 31 augustus werd gepubliceerd, vertelde bisschop Van den Hende over synodaliteit. "Synodaliteit hoort bij de Kerk", zei de bisschop en hij sprak over de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle gelovigen voor de voortgang van het kerkelijk leven. De bisschop benadrukte dat je niet tegenover elkaar moet komen te staan, maar op elkaar aangevoelen bent en bondgenoten.

Ad limina bezoek

◆ Van 7 tot en met 13 november waren de Nederlandse bisschoppen samen in Rome voor het ad limina bezoek. Via de mediakanalen van de bisschoppenconferentie was dit bezoek de hele week te volgen (rkkerk.nl en katholieklevens.nl). Het bezoek aan Rome was een bedevaart,

een ontmoeting met de paus en bestond uit gesprekken met medewerkers van de paus in Rome.

◆ Na de ontmoeting met de paus op 11 november vertelde de bisschop: "De paus zei dat de bisschoppen bij de vervulling van hun taken allereerst nabij moeten zijn, en dat dit op de eerste plaats betekent dicht bij God blijven met je gebed. Het gebed moet je niet verwaarlozen, zei hij. De tweede nabijheid was aan elkaar als bisschoppen. Je bent als groep bisschoppen werkzaam in een bepaald gebied, waar je als opvolgers van de apostelen verantwoordelijk bent voor de voortgang van het evangelie. Het derde is nabij zijn aan de priesters die in de parochies verschillende verantwoordelijkheden dragen namens de bisschop om de geloofsgemeenschap te leiden en met anderen op te bouwen. De vierde nabijheid is die aan de gelovigen die gedoopt zijn en aan alle mensen die op zoek zijn."

Uitgelicht: Vitaliteitstoets

Het bisdom Rotterdam ontwikkelde de afgelopen periode een vitaliteitstoets. Deze werd aangekondigd in september 2021 en daarna werd ervaring opgedaan in een parochie als pilot. Daarna is de vitaliteitstoets op 16 juni 2022 vastgesteld door de bisdomstaf.

Na het proces van 'Samenwerking Geboden', dat inzette op meer samenwerking tussen parochies door fusie en federatievorming en tussen pastorale beroepskrachten door teamvorming, is de vitaliteitstoets een nieuw uitgewerkt instrument om vitaliteit te toetsen.

Daarin worden zes beleidsterreinen onderscheiden 1) Geloof 2) Pastoraat 3) Personeel en vrijwilligers 4) Financiën 5) Gebouwen en begraafplaatsen 6) Besturen en beheren. De vitaliteitstoets bestaat uit een aantal vragenlijsten.

Bij elk beleidsterrein worden vragen gesteld voor de parochie en voor de geloofsgemeenschappen. Een deel vraagt om een beschrijvend antwoord. Met andere vragen worden cijfermatige gegevens verzameld. Aan het eind van het document zijn bovendien verdiepvragen opgenomen om verder over in gesprek te gaan. Ook per hoofdstuk is een verdiepvraag aangegeven, om bij het verzamelen van gegevens al te beseffen wat het betekent om te denken vanuit het geloof voorop.

Het proces van het invullen en bespreken van de vragen is een proces van samen op weg zijn als parochie. Paus Franciscus zegt dat God de Kerk van het derde millennium vraagt om synodaal te zijn (toespraak 17 oktober 2015). De paus geeft aan: de wereld waarin wij leven en waarin wij geroepen zijn om lief te hebben en te dienen, die vraagt dat de Kerk de samen-

“De wereld waarin wij leven en waarin wij geroepen zijn om lief te hebben en te dienen, die vraagt dat de Kerk samenwerking in alle aspecten van haar zending versterkt.”

Paus Franciscus

werking in alle aspecten van haar zending versterkt.

De vragenlijsten willen parochies en plaatselijke geloofsgemeenschappen in staat stellen om op een gestructureerde manier een “selfie” te maken, die een eerlijk beeld geeft van de situatie. Opdat er een vruchtbaar gesprek kan volgen over de vragen: Hoe staan wij ervoor? Hoe denken we er over vijf of tien jaar voor te staan? De vragenlijsten zijn daarmee dus bedoeld als hulpmiddel voor parochies.

Het proces is te onderscheiden in een aantal stappen: constateren, interpreteren, voornemens formuleren en daarover in gesprek gaan als parochie en bisdom. Om samen te spreken volgens de zes onderwerpen uit de vitaliteitstoets over hoe het geloof leeft in de parochie en geloofsgemeenschappen, over de mogelijkheden van het pastoraal team, de inzet van vrijwilligers, het financieel draagvlak, de toekomst van de kerkgebouwen, het besturen van de parochie en de onderlinge samenwerking in de parochie en geloofsgemeenschappen.

Uitgelicht: DOCAT

In 2022 verscheen de DOCAT voor het eerst in Nederlandse vertaling. De DOCAT is een vervolg op de YOUCAT. De YOUCAT is een catechismus voor jongeren en gaat in op de vraag: wat geloven wij? De DOCAT gaat in op de vraag: wat moet ik doen? "De DOCAT is geschreven om te helpen je geloof om te zetten in christelijk handelen. Dat wil ook zeggen: maatschappelijk handelen met een christelijke grondslag", zei vertaler diaken René de Weerd bij de presentatie van de DOCAT in het bisdom.

Die diocesane presentatie vond plaats op Vronesteyn tijdens een bijeenkomst van de diakenkring van het bisdom. "De DOCAT is interessant om breed bekend te maken en jullie zijn vanuit jullie ambt met je hart direct betrokken bij de sociale leer van de Kerk", zei bisschop Van den Hende bij die gelegenheid. "Niet om het allemaal zelf te doen, maar wel omdat je voortrekker kunt zijn van de belangrijke taak van diaconie

en caritas van de Kerk." De bisschop overhandigde een eerste exemplaar aan diaken Franck Baggen, coördinator van de diakenkring, en diaken Jos van Adrichem als voorzitter van de Diocesane Caritas Instelling (DCI).

De DOCAT is een Duitse uitgave die verscheen in 2016. Hij werd gepresenteerd bij de Wereldjongerendagen in Krakau. Paus Franciscus riep toen jongeren op om geen 'bankhangers' te zijn, maar in beweging te komen vanwege hun geloof.

Bisschop Van den Hende: "Bij de Wereldjongerendagen in 2023 klinkt die oproep opnieuw nadrukkelijk rond het thema van de WJD: 'Maria stond op en ging met spoed' (Lucas 1, 39). Paus Franciscus geeft de jongeren Maria als voorbeeld: zij stond op en ging erop uit, met de zekerheid dat het plan van God het beste plan was voor haar leven."

"We kunnen met de kracht van het evangelie de wereld werkelijk ver-

anderen", zegt de paus in het voorwoord van de DOCAT. Meteen ook in 2016 verscheen bij een Amerikaanse uitgever een DOCAT Werkboek. Op verzoek van de bisschop, die het belangrijk vindt dat de sociale leer van de Kerk toegankelijk en beschikbaar is, werd ook dit Werkboek vertaald.

"De sociale leer van de Kerk gaat over de vraag hoe we als gelovigen persoonlijk en samen met anderen kunnen bouwen aan een beschaving van liefde. De DOCAT en het Werkboek willen helpen bij het vinden van een concreet en praktisch antwoord op die vraag", aldus de bisschop.

De DOCAT verscheen als samenwerking van het bisdom Rotterdam en uitgeverij Adveniat. De DOCAT is voor parochies en PCI'en van het bisdom Rotterdam verkrijgbaar bij het bisdom tegen kostprijs via bureau@bisdomrotterdam.nl.

Het DOCAT Werkboek verschijnt in eigen beheer bij het bisdom Rotterdam. Het is op dezelfde manier ingedeeld als de DOCAT. Er zijn twaalf hoofdstukken met telkens drie thema's voor studie, gesprek, reflectie en de toepassing in je eigen dagelijkse leven.

Kijk ook op www.docat.nl

Kerncijfers

Het bisdom Rotterdam valt qua gebied grotendeels samen met de provincie Zuid-Holland. Het bisdom is onderverdeeld in twee vicariaten. Er zijn territoriale parochies (een bepaald gebied) en migrantenparochies. Verder is er een studentenparochie die vooral actief is in de drie steden Delft, Leiden en Rotterdam. Aan elke territoriale parochie is in principe een caritasinstelling verbonden. In het bisdom zijn verder verschillende religieuze gemeenschappen gevestigd.

47 territoriale parochies	156 kerkgebouwen
9 migrantenparochies	15 religieuze gemeenschappen
9 migrantengemeenschappen	10 bedevaartplaatsen
1 studentenparochie	

	2021	2020*
Aantal parochianen	442.000	445.000
Doopsel	930	640
Eerste communie	1.120	660
Vormsel	600	330
Huwelijk	100	65
Uitvaart	1.930	1.950

* De aantallen in 2020 worden beïnvloed door de coronamaatregelen die in dat jaar golden. Veel vieringen van de (initiatie)sacramenten gingen vanwege de geldende maatregelen niet door.

Bron: Kaski

Bedevaartsoord HH. Martelaren van Gorcum

De bedevaartkerk in Brielle beleefde op zaterdag 9 juli een historische dag. Het was precies 450 jaar geleden dat op 9 juli 1572 op deze plek de Martelaren van Gorcum om het leven werden gebracht. En voor het eerst sinds 2019 kon de Nationale Bedevaart weer met veel mensen worden gevierd. Zouden veel pelgrims de tocht naar Brielle gaan maken?

In groten getale gaven mensen gehoor aan de uitnodiging om op 9 juli naar Brielle te komen. En zo hoorden 900 pelgrims hoe custos Glas van het bedevaartsoord bij aanvang van de viering een groet en zegen van paus Franciscus voor hen voorlas. De boodschap, ondertekend door de staatssecretaris van de Heilige Stoel kardinaal Parolin, werd toegestuurd aan bisschop Van den Hende via de nuntiatuur.

De Martelaren van Gorcum stierven vanwege hun geloof in de eucharistie en hun trouw aan de paus. Dat de huidige paus zijn zegen gaf aan alle deelnemers aan de Nationale Bedevaart was daarmee een indrukwekkend moment.

Groet en zegen van paus Franciscus

De hoogerwaarde
Johannes van den Hende
Bisschop van Rotterdam
Voorzitter van de Bisschoppen-
conferentie van Nederland

Zijne heiligheid paus Franciscus zendt groeten en goede wensen aan allen die deelnemen aan de Nationale Bedevaart naar Brielle ter gelegenheid van de 450e verjaardag van het heilig getuigenis van de negentien Martelaren van Gorcum.

Zijne heiligheid bidt dat door hun voorspraak de Kerk in uw land gesterkt zal worden door de Heilige Geest om vol vreugde te blijven getuigen van de

schoonheid van ons katholiek geloof, om de eenheid tussen de christenen te bevorderen en om de barmhartige liefde van Jezus uit te breiden tot de armsten van onze broeders en zusters.

Aan de geestelijken, religieuzen en leken die aan de plechtige viering van de Mis deelnemen, verleent de Heilige Vader zijn zegen als een bevestiging van vreugde en vrede in Christus de Heer.

Kardinaal Pietro Parolin
Staatssecretaris

www.martelarevangorcum.nl

Vronesteyn: priesteropleiding en diakenopleiding in het bisdom

“Iedere keer staan er weer mensen op die geroepen worden. En je ziet dat deze roepingen voortkomen uit een biddende gemeenschap.” Tijdens de Oriëntatiedag van Vronesteyn op 13 maart gingen rector Walter Broeders en studietoecoördinator Liesbeth Stalmeier in gesprek met mannen die zich hadden aangemeld. Ook twee priesterstudenten namen deel aan de ontmoeting. Jaarlijks houdt Vronesteyn een Oriëntatiedag over de priester- en diakenopleiding in het bisdom Rotterdam. Deze vindt plaats in het voorjaar voorafgaand aan Roepingenzondag voor mannen van 18 tot 45 jaar.

Met 'Kom en zie' startte in september een onderscheidingsjaar via Vronesteyn, als centrum voor de priester- en diakenopleiding in het bisdom Rotterdam. Dit onderscheidingsjaar staat open voor mannen

die op zoek zijn naar hun roeping en daarbij ook de mogelijkheid van het priesterschap of diaconaat openhouden. Het is een jaar dat wil helpen ontdekken hoe God concrete mensen roept, hoe Hij dat ook nu doet en hoe je daarop kunt antwoorden. Vanuit Vronesteyn wordt hierbij begeleiding gegeven.

Op 20 september opende Vronesteyn het nieuwe studiejaar met een eucharistieviering in de huiskapel. Vronesteyn is het diocesane centrum voor de priester- en diakenopleiding van het bisdom Rotterdam. Het is tevens het woonhuis van de rector en van priesterstudenten. De studenten zijn vanuit Vronesteyn verbonden met verschillende opleidingsinstellingen. Bij de start van het studiejaar 2022-2023 waren er drie priesterstudenten en één diakenstudent.

1 priesterstudent en
1 diakenstudent, seminarie
Bovendonk te Hoeven
2 priesterstudenten te Utrecht

Daarnaast was er één priesterstudent die zich voorbereidde op de wijding.

Op 1 oktober wijdde bisschop Van den Hende door handoplegging en gebed Ad van Luijn tot priester voor het bisdom Rotterdam tijdens een eucharistieviering in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal in Rotterdam. Daarvoor was hij op 22 mei tot diaken gewijd in de kapel van Bovendonk, waar Ad van Luijn via Vronesteyn zijn opleiding en vorming ontving.

Bij de adventsviering op Vronesteyn hield bisschop Van den Hende op 19 december een toespraak over de opleiding van

priesters en diakens in het bisdom. De bisschop ging daarbij ook in op het nieuws dat seminarie Bovendonk voor late roepingen voorlopig stopt. Vanuit het bisdom Rotterdam is er via Vronesteyn een lange samenwerking met Bovendonk. De bisschop benadrukte het belang van voortgaande samenwerking: “Laten we samenwerking bevorderen en altijd weten dat de Heer blijft roepen, want de Kerk heeft gewijde bedienaren nodig.”

Priester- en diakenstudenten voor het bisdom Rotterdam kunnen in het vervolg via Vronesteyn een opleiding in deeltijd volgen aan het Theologisch Instituut Rolduc (bisdom Roermond) en de eerste jaren van hun studie zo combineren met werk.

www.vronesteyn.nl

Diocesane Caritas Instelling

Door de Parochiële Caritas Instellingen worden via een afdachtsysteem gelden bijeengebracht om op diocesaan niveau een extra stimulans te geven aan diaconie en caritas in en vanuit de parochies. De Diocesane Caritas Instelling (DCI) heeft hierdoor in 2022 ondersteuning kunnen bieden aan een groot aantal diaconale projecten en initiatieven binnen het bisdom.

In 2022 is er aan 38 verzoeken om ondersteuning gehoor gegeven. Zo werd vanuit het, op verzoek van bisschop Van den Hende door de DCI ingestelde "Fonds Rotterdam Oekraïne", ondersteuning geboden aan parochies die activiteiten voor Oekraïense vluchtelingen organiseerden. Ook projecten van migrantenparochies en initiatieven van geestelijk verzorgers in ziekenhuizen en penitentiaire inrichtingen werden ondersteund. Verder was er ondersteuning voor activiteiten ten behoeve van dak- en thuislozen in het bisdom Rotterdam.

Ter versterking van de diaconale activiteiten in de parochies heeft de DCI het uitreiken van de Elisabethcertificaten in november 2022 mede mogelijk gemaakt en mee georganiseerd, evenals het uitbrengen van de "Diaconale kalender". Om jongeren te betrekken bij activiteiten voor de medemens werd een M25-programma ondersteund. Ook werd een bijdrage gegeven voor het op initiatief van de bisschop uitbrengen van de Nederlandse editie van het Werkboek bij de DOCAT, dat met name op jongerengroepen is gericht.

Bekijk alle projecten. [Scan de QR-code voor het jaaroverzicht.](#)

ANBI

De Rooms-Katholieke Kerk in Nederland is door de Belastingdienst erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Tot de RK Kerk in Nederland behoren onder andere bisdommen, parochies, parochiële caritas Instellingen (PCI-en) en andere katholieke instellingen. Wie aan een ANBI een gift doet, mag het bedrag aftrekken van de inkomstenbelasting. Een ANBI die giften, legaten of erfenissen ontvangt, is vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Om gebruik te mogen maken van de voordelen geldt een publicatieplicht. De publicatieplicht past bij de openheid die van kerkelijke instellingen verwacht mag worden en sluit aan bij de wens van schenkers om open en transparant geïnformeerd te worden over het bestuur, de inkomsten en bestedingen.

Bisdom Rotterdam

Koningin Emmaplein 3
3016 AA, Rotterdam
T. 010 281 51 71
E. bureau@bisdomrotterdam.nl
I. www.bisdomrotterdam.nl

RSIN: 002991226
IBAN: NL30 INGB 0000 4643 04
ANBI-publicatie bisdom Rotterdam:
<https://anbi.rkcn.nl/publicaties/ROT3417>

Samenstelling bestuur in 2022

Het bestuur en de vertegenwoordiging van het bisdom komt toe aan de diocesane bisschop. De bisschop wordt in het bestuur van het bisdom bijgestaan door de diocesane curie, voor wat betreft het vermogensbeheer van het bisdom wordt de bisschop in de curie bijgestaan door de algemeen econoom en de raad voor economische aangelegenheden.

Bisschop:
Mgr. dr. J.H.J. van den Hende
Vicararis-generaal:
Mgr. A.J. van Deelen
Algemeen econoom:
Mr. J.C.G.M. Bakker
Hoofd P&O:
R.R.P.M. Peeters
Ambtelijk secretariaat:
Drs. A.M.C.B. de Jong

Doelstelling/visie

Het Wetboek van Canoniek Recht (Codex Iuris Canonici) omschrijft het bisdom als "een deel van het Volk Gods, dat aan een Bisschop wordt toevertrouwd om het in samenwerking met het presbyterium te weiden, zodat het, nauw verbonden met zijn herder, en door hem door het Evangelie en de Eucharistie in de Heilige Geest verzameld, een particuliere Kerk vormt, waarin de ene heilige katholieke en apostolische Kerk van Christus waarlijk aanwezig is en werkt."

Beleidsplan

Het beleid van het bisdom is voor een belangrijk deel gericht op het faciliteren en ondersteunen van parochies als geloofsgemeenschappen. De Kerk dient zich in elke tijd opnieuw af te stemmen op wat haar krachtens haar zending te doen staat, in een veranderende samenleving en met de rijkdom van het evangelie van het begin. Dit betekent dat ook het beleid van het bisdom altijd in ontwikkeling is en zich afstemt op wat nodig is. Zie hiervoor bisdomrotterdam.nl.

Beloningsbeleid

De bisschop ontvangt het honorarium zoals dat geldt voor een

priester conform de "Interdiocesane Regelingen voor de besturen van kerkelijke instellingen van de bisdommen in de RK Kerkprovincie inzake de honorering van priesters en diakens en andere financiële aangelegenheden". De medewerkers van de diocesane curie worden beloond conform de Rechtspositieregelingen van het bisdom. De leden van de raad voor economische aangelegenheden ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden anders dan een vergoeding voor gemaakte onkosten.

Toelichting

Kerkgenootschappen en hun onderdelen zorgen in Nederland zelf voor de benodigde inkomsten voor hun activiteiten. Het bisdom ontvangt haar inkomsten uit de bijdragen van parochies en uit giften/nalatenschappen. Het bisdom ontvangt geen overheidssubsidie in Nederland, behoudens voor de instandhouding van monumentale (kerk)gebouwen of een specifiek project.

Financiële verantwoording

In 2022 is de "Staat van baten en lasten 2021 - enkelvoudig" gepubliceerd op de ANBI-publicatiesite.

Staat van baten en lasten - enkelvoudig

	Ref.	2021 Werkelijk	2021 Begroting	2020 Werkelijk
BATEN				
Afdrachten, nalatenschappen en bijdragen	11.2	2.950.059	2.885.000	2.808.372
Overige	11.3	1.139.587	915.000	1.024.189
		4.089.646	3.800.000	3.832.561
LASTEN				
Ambtsdragers en personeel	11.4	1.948.365	2.713.498	2.497.921
Bedrijfskosten	11.5	1.085.075	996.290	961.606
Zorgplicht	11.6	1.837.418	465.220	849.850
Bijdragen en overige lasten	11.7	1.934.090	1.045.000	877.153
Afschrijvingen	11.8	177.125	165.951	164.122
		6.982.073	5.385.959	5.350.652
Saldo baten en lasten		-2.892.427	-1.585.959	-1.518.090
Resultaat beleggingen		5.950.373	1.000.404	2.188.096
Saldo boekjaar		3.057.946	-585.555	670.006
Resultaat verbonden instellingen	10.1	-1.321.997	-30.000	44.040
SALDO NA VERBONDEN INSTELL.		1.735.949	-615.555	714.045
Bestemmingsfondsen				
• De Broecke Erven		-11.605		-10.000
• Diocesaan Fonds Catechese		-340		-
• Fonds Elisabeth		-263.829		-
• Fonds Geestelijke Verzorging		-		10.000
• Missiefonds		15.390		15.148
• Onderhoud kathedraal		-		-6.022
• Solidariteitsrekening LMO		-132.861		-
		-393.245		9.126
Bestemmingsreserves				
• Diaconie en Caritas		-108.913		-
• Diocesane afdracht		-400.000		-400.000
• Jongerenpastoraat		11.500		-
• Koersresultaten effecten		-361.712		-399.697
• Missiesecretariaat		-150.000		-
		-1.009.125		-799.697
SALDO NA BESTEMMING		333.579		-76.526

Goede doelen

Als Kerk zijn we geroepen om een netwerk van liefde te vormen. Het netwerk van liefde wordt geïnspireerd door de Heilige Geest, wiens werkzaamheid zichtbaar wordt waar eensgezindheid is, waar vergeving tot stand komt, waar mensen voor elkaar kunnen buigen en elkaar kunnen dienen. We mogen ons inzetten voor alles wat ons in kracht van de Heilige Geest tot Kerk maakt. We vieren de liturgie: de eucharistie als bron en hoogtepunt en de andere sacramenten. We geven het geloof door in de verkondiging van het evangelie en in de catechese. En als netwerk van liefde laten we ons geloof blijken in daden van liefde: diaconie.

Het bisdom is dankbaar voor de financiële bijdragen die in 2022 werden ontvangen om deze roeping waar te maken. Met name was er dit jaar bijzondere ondersteuning door de donateurs van Centrum Vronesteyn, de diocesane priester- en diakenopleiding. Het bisdom Rotterdam kent diverse goede doelen. Ook uw parochie is een goed doel en kan uw steun goed gebruiken!

Wilt u nalaten aan de Kerk?

Ook nalaten aan de Kerk is het overwegen meer dan waard. We zijn verbonden als gelovigen, als parochies en als Wereldkerk met mensen die ons voorgingen en die na ons komen. We zijn samen Kerk, hier en nu, verbonden met elkaar door de tijden heen. Ook met een nalatenschap kunt u bijdragen aan de Kerk als netwerk van liefde.

Ga naar bisdomrotterdam.nl/nalaten-aan-de-kerk

Wilt u geven aan het bisdom Rotterdam?

Dat kan via NL30 INGB 0000 4643 04 t.n.v. bisdom Rotterdam. Vermeld s.v.p. uw naam en adresgegevens bij uw donatie. Wilt u geven voor een specifiek doel van het bisdom? Scan de QR-code voor het overzicht.

Beleidsvisie bisschop Van den Hende

In het begin van zijn pontificaat schreef paus Franciscus over de verkondiging van het evangelie in de wereld van vandaag (Evangelii Gaudium: de vreugde van het evangelie). Om het evangelie te kunnen uitdragen als primaire opdracht is het nodig als Kerk om allereerst te leven vanuit onze verbondenheid met Jezus Christus.

In dit kader schreef paus Franciscus dat hij niet moe zou worden om woorden van Benedictus XVI te herhalen, omdat die woorden ons wijzen op het middelpunt van het evangelie. Hij citeerde woorden uit de encycliek Deus Caritas Est (God is liefde): "Christen zijn wordt niet in eerste instantie bepaald door een ethische beslissing of hoogstaand idee, maar door een ontmoeting met een gebeurtenis, met een

Persoon, die ons leven een nieuwe horizon en daarmee de beslissende richting geeft."

Om als Kerk het evangelie te kunnen verspreiden komt de persoon van Jezus Christus op de eerste plaats. Het woord Kerk maakt dat eigenlijk al duidelijk. Het Griekse woord Kuriakè betekent: van de Heer. Wanneer het gaat om beleid in de Kerk dan moet dus op de eerste plaats de verkondiging van het evangelie als onze stip op de horizon worden geborgd.

Het is daarom dat het bisdom Rotterdam in de loop van de jaren meerdere themajaren heeft gehouden om primair verbonden te zijn met de persoon van Jezus Christus, zoals de jaren van geloof, van barmhartigheid, van gebed, van de

roepingen, van het woord van God, van de sacramenten. Beleidsmatig waren deze inhoudelijke jaren erop gericht om meer bewust te kunnen groeien in een persoonlijke band met de verrezen Heer.

De vitaliteit van een geloofs-gemeenschap hangt nauw samen met de mate waarin we in staat zijn om het evangelie te beleven en Christus te verkondigen. De diocesane vitaliteitstoets stelt daarom het geloof voorop. De in deze brochure genoemde vitaliteitstoets die in het bisdom voor parochies is ontwikkeld telt zes beleidsterreinen of onderwerpen. Op elk beleidsterrein wordt gevraagd om te kijken naar de situatie nu en de verwachting voor de toekomst. Het geloof is het eerste van de zes beleidsterreinen en het kleurt de andere.

Na het invullen van de vitaliteitstoets stuurt het parochiebestuur een samenvatting van de antwoorden en gegevens met voornemens aan de bisdomstaf, met het oog op een gezamenlijk gesprek als parochie en bisdom. De vitaliteitstoets helpt parochiebesturen om beleidsmatige stappen te zetten, dat wil zeggen: bedacht-

zame en zorgvuldige stappen, die ook de vrucht zijn van overleg en afstemming.

Op weg naar het jaar 2026 waarin het bisdom Rotterdam 70 jaar bestaat, bouwen we de komende tijd verder aan onze band met Jezus Christus en aan wat verder nodig is voor de verspreiding van het evangelie. Niet een proces van ieder voor zich maar in gezamenlijkheid als parochies, als bisdom, in gemeenschap met de wereldwijde Kerk.

We willen Maria, moeder van Jezus en moeder van de Kerk, als voorbeeld en voorspreekster heel bewust in onze diocesane bezinning op de (nieuwe) evangelisatie te betrekken, om met haar te kunnen zeggen: "Mij geschiede naar uw woord."

Het evangelie bewust beleven en verkondigen is niet een eventuele optie, maar onze primaire opdracht als Kerk van Rotterdam. Het is daarom ook dat de apostel Paulus uitriep: "Wee mij, als ik het evangelie niet verkondig" (1 Korintiërs 9, 16).

+ J. van den Hende
Bisschop

Benieuwd naar de activiteiten van de bisschop in 2022? Scan de QR-code.

Naar katholiek inzicht is het bisdom de plaatselijke Kerk, bestaand uit verschillende parochies en instellingen. Het beleid van het bisdom is voor een belangrijk deel gericht op het faciliteren en ondersteunen van parochies als geloofsgemeenschappen. In de parochies wordt samengewerkt met de parochiële caritasinstellingen. De verkondiging van het woord, de viering van de sacramenten en het dienstwerk van de liefde maken deel uit van de ene zending die Christus aan de Kerk heeft toevertrouwd.

Colofon

Foto's:

Ramon Mangold (2, 4, 13, 16, 18, 20, 24, 30, 32)

Guus Schoonewille (35)

Johan Wouters (23)

Bisdom Rotterdam (15, 21, 26)

Ontwerp: dailymilk.nl

**BISDOM
ROTTERDAM**

www.bisdomrotterdam.nl